

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด จำแนกตามสภาพภูมิหลัง และศึกษาแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด แบ่งการศึกษาเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาคุณภาพชีวิตและเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด จำแนกตามสภาพภูมิหลัง มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยอยู่ในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด โดยมีความสามารถในการสื่อสาร และเข้าใจภาษาไทยได้ดี ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ตามเกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามาเน่ (Yamane, 1970 : pp. 580 - 581) จำนวน 234 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD

ตอนที่ 2 แนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด กำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน ประกอบด้วยกลุ่มตัวแทนผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน กลุ่มผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.4 เพศชาย ร้อยละ 43.6 ด้านอายุ มีอายุระหว่าง 60-70 ปี มากที่สุด ร้อยละ 58.9 รองลงมาคือ อายุ 71-80 ปี ร้อยละ 33.4 และอายุ 81-92 ปี ร้อยละ 7.8 ด้านสถานภาพโดยส่วนใหญ่สมรสอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 58.5 รองลงมาคือ หม้ายหรือหย่าร้าง ร้อยละ 28.2 สมรสแยกกันอยู่ ร้อยละ 9.4 และโสด ร้อยละ 3.8 ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่เรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 94.9 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาหรือปวช. ร้อยละ 3.4 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 0.4 และไม่ได้เรียน ร้อยละ 1.3 ด้านอาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ร้อยละ 56.8 รองลงมาคือรับจ้าง อยู่บ้านเฉยๆ ค้าขาย และประมง ร้อยละ 17.1, 16.2, 6.8, 3.0 ตามลำดับ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 600-5,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 87.6 รองลงมาได้ตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 9.5 รายได้ 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 1.3 รายได้น้อยกว่า 600 บาท ร้อยละ 0.9 และรายได้ 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 0.8 ด้านโรคประจำตัวมีผู้มีโรคประจำตัว ร้อยละ 52.1 โดยโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด ร้อยละ 22.6 ส่วนผู้ที่ไม่ได้มีโรคประจำตัว ร้อยละ 47.9 ด้านการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ร้อยละ 88.2 ระยะเวลา 1- 10 ปีมากที่สุด ร้อยละ 56.4 และยังมีผู้สูงอายุที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ร้อยละ 12.0

2. ผู้สูงอายุมีระดับคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.26 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29 โดยส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตรายข้ออยู่ในระดับดี ยกเว้นในข้อมีความจำดีมาน้อยเพียงใด มีระดับคุณภาพชีวิตรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ระดับดีเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 โดยส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตรายข้ออยู่ในระดับดี ยกเว้นในข้อพึ่งพาสมาชิกในครอบครัวมาน้อยเพียงใด โอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการเพิ่มพูนทักษะหรือฝึกฝนต่าง ๆ เช่น ทางด้านอาชีพมาน้อยเพียงใด และการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการมาน้อยเพียงใด มีระดับคุณภาพชีวิตรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของท่านมาน้อยเพียงใด มีระดับคุณภาพชีวิตรายข้ออยู่ในระดับไม่ดี

3. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบล ห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โรคประจำตัว และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ได้ผลดังนี้

3.1 ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวและไม่มีโรคประจำตัว มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.8 ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. จากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาแนวทางสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด ได้ผลดังนี้

4.1 คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลในครอบครัวและชุมชนให้ความสำคัญและดูแลผู้สูงอายุ เอาใจใส่ ใช้งานที่สุภาพ ให้ความรักความอบอุ่น ทำกิจกรรมร่วมกัน และมีการจัดโครงการอบรมส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุในด้านจิตใจ รวมถึงมีแพทย์ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุ

4.2 คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณ ควรส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้ที่กำลังจะเข้าสู่วัยสูงอายุเพื่อเตรียมการสำหรับเป็นผู้สูงอายุ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมที่สนุกสนานหรือมีการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ และมีการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ จากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงส่งเสริมและอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด สามารถนำมาอภิปรายผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด มีระดับคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของเจษฎา บุญทา (2545 : ง) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 255 คน พบว่า ผู้สูงอายุในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี เนื่องจากในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 60-70 ปี ร้อยละ 58.9 ซึ่งกลุ่มนี้จัดอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุระดับต้น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางกายภาพ และสรีระวิทยาไม่มากนัก สามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ต้องพึ่งพาคนอื่นมาก สุขภาพส่วนใหญ่ยังสมบูรณ์ แข็งแรง ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซาฟีอี กาสา (2554 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมอยู่ในระดับดี ด้านที่ผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านจิตใจ อันดับสอง คือ ด้านสิ่งแวดล้อม อันดับสามคือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ด้านร่างกาย

1.1 ด้านจิตใจ

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด มีระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของพัชชานันท์ ผลทิม (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองตากง อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 280 คน พบว่า ผู้สูงอายุในเขตตำบลหนองตากง จังหวัดจันทบุรี มีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซาฟีอี กาสา (2554 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมอยู่ในระดับดี ด้านที่ผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านจิตใจ

ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสุข พอใจในชีวิตและภูมิใจในตนเองที่สามารถดำรงชีวิตได้มาจนถึงปัจจุบัน มีความมั่นใจในตนเอง พอใจในความสามารถที่ช่วยเหลือตนเองได้ สามารถตัดสินใจแก้ไขหรือจัดการปัญหา ความเศร้า หรือความกังวลได้ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีศาสนาพุทธเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตและจิตใจที่เข้มแข็ง นำหลักคำสอน

ของพุทธศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และรู้สึกว่าการชีวิตมีความหมายและมีคุณค่าต่อบุตรหลาน ญาติ และบุคคลอื่น

1.2 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด มีระดับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของเจษฎา บุญทา (2545 : ง) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 255 คน พบว่า ผู้สูงอายุในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับการศึกษาของซาฟีอี กาสา (2554 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมอยู่ในระดับดี ด้านที่ผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านจิตใจ อันดับสอง คือ ด้านสิ่งแวดล้อม อันดับสามคือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ด้านร่างกาย

ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกพอใจที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว มีความสามารถให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อนบ้าน มีความพอใจต่อการผูกมิตรกับเพื่อนบ้านและพอใจที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน ได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในงานประเพณี เทศกาลประจำปี

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด เป็นการนำข้อมูลสภาพภูมิหลังมาทดสอบหาความแตกต่างกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน การวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ โรคประจำตัว และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกันจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ในขณะที่คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด ที่มีรายได้ แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่เพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งบางคนอาจจะดูยังไม่แก่ และยังสามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ดีเช่นเดียวกับวัยกลางคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซาฟีอี กาสา (2554 : บทคัดย่อ)

ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ที่มีเพศต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชานันท์ ผลทิม (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 อายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชานันท์ ผลทิม (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 สถานภาพ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา อัจเจริญ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางนา อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยภรณ์ เลหาบุตร (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน หมู่ 7 ตำบลพลูหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่าคุณภาพของผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.4 ระดับการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชานันท์ ผลทิม (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 อาชีพ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา อัจเจริญ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางนา อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยภรณ์ เลหาบุตร (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณภาพ

ชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน หมู่ 7 ตำบลพลูหลวง อำเภอเสถียร จังหวัดชลบุรี พบว่าคุณภาพของผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.6 รายได้ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชานันท์ ผลทิม (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองตาก อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.7 โรคประจำตัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวและไม่มีโรคประจำตัว มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เนื่องจาก สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ คำคง (2554 : 82) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง พบว่าภาวะการมีโรคไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิต

2.8 สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ รื่นวงศ์ (2557 : 63) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกกลุ่มแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการทำกิจกรรมกลุ่มในสังคมนอกเหนือจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันแล้ว การเข้าร่วมกลุ่มยังทำให้ได้รับการยอมรับว่าผู้สูงอายุเป็นคนที่มีความประสพการณ์ ทำให้รู้สึกว่าชีวิตยังมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ข้อจำกัดในการศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึงประชากรในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลวิจัยสามารถนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีนโยบายส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

2. ควรจัดให้มีโครงการตรวจเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการตรวจสุขภาพเชิงรุก และจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำเดือน โดยบูรณาการกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

3. ผู้นำชุมชน ควรจัดเวทีให้ผู้สูงอายุร่วมกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการในชุมชน หรือกิจกรรมของผู้สูงอายุ เพื่อสะท้อนความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ต้องเป็นความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการรับผิดชอบร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพแบบเชิงลึก เพื่อทราบถึงความต้องการหรือปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะประเด็นคุณภาพชีวิตที่ได้ระดับปานกลาง

2. ควรทำการศึกษาแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในการสร้างเสริมสุขภาพหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

3. ควรขยายพื้นที่ในการศึกษาวิจัยเป็นระดับอำเภอ เพื่อให้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุนั้นสามารถนำไปปรับใช้งานได้จริงกับหลายพื้นที่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี